

Tradice duchovních cvičení, klášterní teologie a myšlení Bernarda z Clairvaux

Roman Kuca

Dílo Bernarda z Clairvaux dlouho stálo stranou zájmu historiků filosofie. Tento nezáměr byl jistě dílem zapříčiněn Bernardovou nepříliš sympatickou pověstí netolerantního pronásledovatele odlišně smýšlejících současníků, dílem pak specifičností celého jeho myšlení, které klade na interpreta nelehký úkol žádajíc od něj přehodnocení celé řady etablovaných pojmů (mystika, teologie/filosofie). Tento stav se počal postupně měnit až v polovině minulého století vystoupením takových myslitelů a badatelů, jakými jsou Étienne Gilson, Jean Leclercq, Ulrich Köpf, či nejnověji Theo Kobusch, jež otevřeli nové cesty k Bernardově složité myslitelské osobnosti.

Můj příspěvek přiblíží zejména dva klíčové koncepty, které se k popisu Bernardova díla v posledních desetiletích v literatuře objevily (v první řadě pojmu tzv. *klášterní teologie*/J. Leclercq; dále pak tradice *duchovních cvičení*/T. Kobusch) a na jejich základě se pokusí nastínit specifika Bernardova myšlení.

Aristotelův percepční realismus

Roman Hloch

Smyslové vnímání v podání Aristotela ze Stageiry je vnímáním vnější reality, tedy vnějšího světa či jeho struktury. Podle této Aristotelovy koncepce tak může každý živočich, oplývající smyslovým vnímáním, zachytit a popř. pak také uchopit vnější svět v jeho skutečné podobě. Oproti svým předchůdcům se Aristotelés pokusil koncept smyslového vnímání postihnout mnohem komplexněji a obširněji. Mnohé prvky z jeho filozofického pojetí jsou ještě dnes předmětem obsáhlých diskuzí moderních interpretů. V tomto příspěvku se pokusím nastínit a osvětlit toto Aristotelovo pojetí smyslového vnímání, které mělo nemalý vliv na pozdější středověké úvahy na toto téma. Cílem příspěvku bude ukázat základní aspekty této Aristotelovy teorie, s přihlédnutím k interpretačním diskuzím jejích problematických prvků.

Walter Burley O pojmech

Jakub Varga

Příspěvek se zaměří na to, jakým způsobem středověký filosof Walter Burley (cca 1275–1344/5) pohlížel na vznik mentálních reprezentací, tj. pojmů (či intencí/inteligibilních species atp.). Představena bude také interpretace jeho vysvětlení reprezentační funkce (nejen) pojmů v intelektu.

Ibn Chaldún a různá čtení Mukaddimy

David Černín

Tento příspěvek se soustředí na různé způsoby čtení Mukaddimy. Historik a myslitel berberského původu Ibn Chaldún, žijící ve 14. století, je předmětem četných sporů mezi současnými badateli. Bývá považován za jednoho z předchůdců „Realpolitik“ a je tak přirovnáván k N. Machiavellimu. Úvod k jeho historickým pracím – Mukaddima – je označován jako revoluční v porovnání s ostatní historickou produkcí jeho doby, zatímco česko-britský historik a filosof Ernest Gellner ho považuje za zakladatele sociologie.

Dalibor Prix

S érou a aktivitou olomouckého biskupa Bruna ze Schauenburku (1245/1247–1281) bývá tradičně spojováno především zahájení budování dvou nejvýznamnějších chrámových staveb Moravy 3. čtvrtiny 13. věku: radikální přestavby katedrály sv. Václava v Olomouci a novostavby kolegiátního kostela sv. Mořice v Kroměříži. Oba objekty přitom ve své době představovaly nejen ukázky nebývale kvalitního a tehdy „moderního“ stavitelství v přemyslovských državách, ale jejich architektonický profil lze na celém evropském kontinentu počítat k vůbec nejprogressivnějším a nejranějším příkladům transformace poklasické fáze gotického stylu v novou, „linearizující“ architekturu, jejíž rozmach v Evropě můžeme sledovat až od doby kolem roku 1300. Základní chronologické zařazení a elementární souvislosti byly ustáleny v uplynulých desetiletích zásluhou Václava Richtera, Václava Mencla, Jiřího Kuthana, Maria Winzlera, Jana Štětiny a hlavně Ivo Hlobila. V určitém rozporu s až fascinujícím významem obou staveb ovšem zůstává publikované poznání geneze jejich základních konceptů i některých charakteristických struktur a detailů.

Role olomouckého biskupa Bruna ze Schaumburka v pruských křížových výpravách Přemysla Otakara II.

David Sychra

V historiografii zdomácněla představa, že křížové výpravy Přemysla Otakara II. do Prus souvisely s jeho říšskými kandidaturami. Ty jsou mimo jiné také považovány za jejich hlavní – nikoliv však dostatečně objasněný – motiv. Toto konstatování však neobstojí ve srovnání s výpovědí pramenů, z nichž vyplývá, že obě Přemyslovy výpravy byly připravovány nezávisle na jeho říšských aspiracích a jen díky nepředvídatelnému vývoji politické situace ve středoevropském prostoru se nakonec odehrály v obdobích, která se shodou okolností překrývala s jeho římskými kandidaturami. Z pramenů dále prosvítá, že iniciátorem obou výprav byl spíše olomoucký biskup Bruno ze Schaumburka nežli král, který k jejich realizaci přistoupil víceméně pod tlakem událostí. Příspěvek se zaměří na roli Bruna Olomouckého v organizaci obou pruských výprav; pozornost bude věnována také jeho vztahu k řádu německých rytířů.

Poučte se z chyb bohů! Fiktivní korespondence Cerery s Neptunem jako součást sbírky diktamin Jindřicha z Isernie

Jan Slíva

Příspěvek představí dosud nepublikovanou část sbírky diktamin Jindřicha z Isernie obsahující fiktivní korespondenci, která zachycuje spor dvojice antických bohů, Cerery s Neptunem. Přiblížen bude obsah této kontroverze, její účel a postavení v rámci celé sbírky i dalšího Iserňanova literárního díla. Budou předloženy hlavní problémy a otázky spojené s kritickým zpracováním této série listů a nastíněna jejich možná řešení.

Martin Slepíčka

Příspěvek se zabývá tematikou ikonografie významného církevního otce, biskupa, filozofa, a učitele církve sv. Augustina z Hippo v českém umění období středověku a zároveň představuje pokus o bližší poznání kultu sv. Augustina v evropském kontextu se zaměřením na české země 12.–15. století. Příspěvek se primárně zaměřuje na známá středověká vyobrazení a legendární scény ze života sv. Augustina v různých uměleckých médiích, knižní, nástěnné či deskové malbě a sochařství, porovnává je a popisuje standardní i zvláštní ikonografické detaily na nejrelevantnějších příkladech českých vyobrazení a tato zobrazení řadí do specifických ikonografických typů vyznačujících se určitými jednotícími rysy.